

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Fakulta tělesné kultury

IDENTIFIKACE KLÍČOVÝCH VLASTNOSTÍ PRO POSOUZENÍ MÍRY TALENTU
VE FOTBALE U HRÁČŮ V KATEGORII MLADŠÍCH ŽÁKŮ

Bakalářská práce

Autor: Jan Morcinek, tělesná výchova a sport,
tělesná výchova – žurnalistika

Vedoucí práce: doc. PaedDr. František Langer, CSc.

Olomouc, 2017

Jméno a příjmení autora:	Jan Morcinek
Název bakalářské práce:	Identifikace klíčových vlastností pro posouzení míry talentu ve fotbale u hráčů v kategorii mladších žáků
Pracoviště:	Katedra sportu
Vedoucí bakalářské práce:	doc. PaedDr. František Langer, CSc.
Rok obhajoby diplomové práce:	2017

Abstrakt

Východiskem této bakalářské práce je pokles kvality práce s talenty v českém fotbale. Důsledkem je oslabení konkurenceschopnosti českých fotbalových hráčů v evropském měřítku, což negativně ovlivňuje výsledky na reprezentační úrovni. V širším rámci problematika souvisí s ústupem pohybové aktivity v životním stylu populace obecně.

Práce si klade za cíl identifikovat klíčové vlastnosti pro odhalení talentovaných hráčů fotbalu v kategorii mladších žáků.

Kritickou analýzou literárních pramenů a rešerší doporučených a ověřených databází byly zjištěny požadované vlastnosti a ověřena jejich platnost. Zjištění byla konfrontována s poznatky z praxe prostřednictvím ankety mezi současnými mládežnickými trenéry na nejvyšší úrovni v ČR.

Závěry ukazují, že lze identifikovat partikulární klíčové vlastnosti talentu ve fotbale. mezi nejdůležitější patří motivace a psychické předpoklady, dále pohybové schopnosti a specifické dovednosti práce s míčem. Práce poskytuje možnost navázat výzkumy dalších fází procesu práce s talenty.

Klíčová slova: fotbal, mládež, trenér, identifikace talentu, herní výkon, faktory, anketa

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Jan Morcinek
Title of the bachelor thesis: Identification of key attributes for level-of-talent assesment in footballers of U12-U13 category
Department: Department of Sport
Supervisor: doc. PaedDr. František Langer, CSc.
The year of presentation: 2017

Abstract

Background of this thesis is the reduce of quality in Czech football, which effects in weakening of competitiveness of Czech nationals on the top level. In wider range, the problem is connected with general lack of physical activity in young population.

The goal of the work is to identify key attributes for talent identification in U12-U13 football.

The critical analysis alltogether with research of literature lead to formulating and verifying of key attributes. This results were confrontated with practical knowledge of coaching by survey concerning top level youth coaches in Czech Republic.

The conclusions show the possibility of identification of particular key attributes in football, considering the motivation with psychological presuppositions as the most decisive, among with physical abilities and ball control. Thesis opens the ways to establish more researches in diffenrent phases of talent care.

Keywords: football, training, talent identification, youth, game performance, factors, survey

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně pod vedením doc. PaedDr. Františka Langer, CSc., uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. června 2017

.....

Děkuji doc. PaedDr. Františku Langerovi, CSc. za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	7
1.1	VÝZKUMNÁ VÝCHODISKA	7
2	PŘEHLED POZNATKŮ	9
2.1	FOTBAL	9
2.1.1	<i>Struktura sportovního výkonu ve fotbale</i>	9
2.1.2	<i>Fotbal v žákovských kategoriích U12 – U13</i>	13
2.1.3	<i>Sportovní příprava v žákovských kategoriích</i>	15
2.2	STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK	16
2.2.1	<i>Psychologické zvláštnosti</i>	17
2.2.2	<i>Fyziologické zvláštnosti</i>	18
2.2.3	<i>Vybrané sociální aspekty</i>	19
2.3	SPORTOVNÍ TALENT	19
2.3.1	<i>Identifikace talentu</i>	22
2.3.2	<i>Výběr talentu</i>	24
3	CÍL PRÁCE	26
3.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	26
3.2	ÚKOLY PRÁCE	26
4	METODIKA	27
5	VÝSLEDKY	29
5.1	VALIDITA KRITÉRIÍ	29
5.1.1	<i>Pohybové schopnosti</i>	29
5.1.2	<i>Cit pro míč</i>	29
5.1.3	<i>Kreativita, taktické předpoklady</i>	30
5.1.4	<i>Motivace, psychické procesy</i>	30
5.1.5	<i>Týmová participace</i>	31
5.2	DŮLEŽITOST KRITÉRIÍ	32
6	DISKUZE	33
7	ZÁVĚRY	35
8	SOUHRN	36
10	REFERENČNÍ SEZNAM	38
11	PŘÍLOHY	42
	PŘÍLOHA 1	42
	PŘÍLOHA 2	44

1 ÚVOD

1.1 Výzkumná východiska

Celosvětovým trendem posledních dvaceti let je nedostatek pohybové aktivity (Rütten, Abu-omar, Gelius a Schow, 2013). Autoři vnímají pohybovou inaktivitu jako globálně-zdravotní a politický problém. Podle Semana a Stejskala (2014) je nedostatečná pohybová aktivita rizikovým faktorem řady metabolických poruch a z nich vyplývajících zdravotních problémů.

Nedostatek pohybové aktivity se týká zejména dětí. Podle studie Hallal et al. (2012) nesplňuje nárok 60 min. mírné až náročné pohybové aktivity denně 80,3 % dětí. U dospělých je to 30 %.

Podle závěrů Kalmana et al. (2011) panuje mezi dětmi ve školním věku v ČR nedostatek pohybové aktivity na úkor sedavých aktivit, jako je sledování televize a užívání počítače.

V Česku se podle Koncepce Sport 2025 projevují zejména zdravotní důsledky hypokineze. Podle dokumentu je důsledkem celospolečenských změn v ČR v posledních 25 letech redukce pohybové aktivity všech skupin obyvatelstva. Dokument poukazuje i na slábnoucí kvalitu státní reprezentace v oblasti sportu (MŠMT, n.d.).

Trend evropského fotbalu tkví v úbytku aktivních hráčů, v Česku to podle studie UEFA prezentované v článku ČTK (“V Evropě podle UEFA ubývá fotbalistů, v Česku hraje velmi málo dětí,” 2016) nejvíce zasahuje mládež. Podle autora je navíc podíl mládeže na celkovém počtu aktivně hrajících fotbalistů jen 37 %, což je ve srovnání s evropskými zeměmi podprůměrné číslo.

V Českém odborně-fotbalovém prostředí je podle mého názoru nedostatečně rozpracováno téma identifikace a výběru talentů ve fotbale v mládežnických kategoriích.

V návaznosti na vznik projektu Regionálních fotbalových akademií Fotbalové asociace České republiky pro žáky ve věku 12-15 let (“V Plzni vznikne regionální fotbalová akademie,” 2015) je v této práci problematika zkoumána právě na začátku žákovského věku ve fotbale.

V českém fotbale dochází k poklesu kvality projevující se úbytkem českých fotbalistů ve špičkových evropských soutěžích a týmech a zhoršením výsledků české fotbalové reprezentace. Projevuje se to např. menší vyrovnaností České nejvyšší

fotbalové ligy ve srovnání s minulostí a s národními ligami srovnatelných zemí jak z hlediska aktuálního stavu, tak z hlediska vývoje (Šíma a Procházka, 2014).

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Fotbal

Fotbal jako sportovní je významným fenoménem, který přesahuje oblast sportu a proniká do celospolečenského kontextu (Bauer, 1999). Fotbal poskytuje obživu profesionálům zabývajícím se hrou z různých úhlů pohledu. Stejný autor jmenuje profesionální hráče, trenéry a manažery, našel bychom ale i další profese závislé na fotbale, např. bookmakeři, fyzioterapeuti a další.

Největší skupinou jsou dle mého lidé, kteří se fotbalem zabývají z vlastní vůle ve volném čase. Bauer (1999) rozděluje tyto amatéry na aktivní hráče nižších soutěží a diváky. Role amatérů je pro fotbalové hnutí rozhodující, tato skupina tvoří silnou základnu zákazníků, kteří platí za fotbalový produkt.

2.1.1 Struktura sportovního výkonu ve fotbale

Rozlišujeme pohybové schopnosti a pohybové dovednosti. Měkota a Cuberek (2007) popisují pohybovou dovednost jako naučený předpoklad vykonávat pohybovou činnost s úspěšným výsledkem pohybu. Dovalil et al. (2005) rozlišují vnitřní předpoklad k výkonu pohybové činnosti, na který mají vliv genetické předpoklady.

Měkota a Cuberek (2007) definují rozdíl mezi pojmy pohybová dovednost a schopnost. Základním rozdílem je přítomnost procesu motorického učení. Zatímco dovednosti lze osvojovat a rozvíjet učením, pohybové schopnosti jsou dle autorů vrozenými předpoklady.

Sportovní výkon ve fotbale bývá rozdělován do několika faktorů (Bauer, 1999). Podle autora je při tendenci zvyšování nároků na výkon fotbalisty nutno dbát vyššího důrazu jak na jednotlivé složky, tak na komplexnost výkonu. Pro schematizaci sportovního výkonu ve fotbale platí obecné rozdělení, jak jej definují Dovalil et al. (2005), do čtyř základních oblastí – technické, taktické, psychické a kondiční.

Stejní autoři tvrdí, že technika je způsob řešení pohybového úkolu, který v rámci biomechanických zákonitostí a fyziologických podmínek jedince umožňuje co nejefektivnější naplnění cíle pohybu. V jednotlivých sportech se vyskytují charakteristické pohybové úkoly, které mohou být více či méně standardizované. Řešení těchto úkolů poté vytváří specifické činnosti daných sportů. Autoři zmiňují, že vnější projev techniky, jehož výsledkem je organizovaný pohyb, je podmíněn vnitřním neurofyziologickým stavem organismu, který autoři popisují jako tzv. vnitřní techniku.

Technika úzce souvisí s ostatními faktory, podle Dovalila et al. (2005) zejména s koordinačními schopnostmi.

Mezi základní technické dovednosti ve fotbale řadí Bauer (1999) cit pro míč v kombinaci s lokomoční rychlostí a obratností. Podle autora stráví hráč v utkání pouze 3 minuty v průměru prací s míčem. Je proto důležité rozvíjet také specifickou techniku pohybu bez míče. Jak píše autor, zvládnutá technika jednak vytváří prevenci vzniku zranění, a také umožňuje plně využít cit pro míč. V rozvoji práce s míčem autor rozlišuje akce:

- zpracování a odehrání míče,
- vedení míče a obcházení soupeře,
- klamání tělem a držení míče pod kontrolou,
- odebírání míče soupeři,
- přihrávání a střelba.

Čeští autoři preferují dělení technických schopností na útočné a obranné herní činnosti jednotlivce. Tyto zahrnují i výše popsané specifické dovednosti a přidávají obsazování protihráče a prostoru, výběr místa (Votík a Zalabák, 2007).

Druhou složkou výkonu je podle Bauera (1999) schopnost taktického uvažování. Taktická složka výkonu je založena na vědomostech a zkušenostech. Taktika je tedy podmíněna kvalitou psychických vlastností. Kromě inteligence autor zmiňuje důležitost odvahy, rozhodnosti a schopnosti sebeobětování. Podle Dovalila et al. (2005) se taktické uvažování promítá do způsobu volby adekvátních pohybů v souladu s pravidly. Kvalita taktického jednání je přímo úměrná rozvoji technických dovedností a uplatnitelnosti adekvátních psychických procesů.

V českém fotbalovém prostředí bývají technické a taktické faktory spojovány dohromady. Česká literatura spíše zná pojem herní výkon. Votík (2003) rozlišuje herní výkon hráče, který je založen na individuálních dovednostech a zahrnuje kromě technických dovedností také schopnost taktického uvažování, zejména vyhodnocování a předvídání vývoje herních situací.

Dále autor popisuje herní kombinace, založené na součinnosti hráče se spoluhráčem, spoluhráči. Podmínkou výkonu je kvalita herních kombinací, které zahrnují jak technickou, tak taktickou stránku. Technická stránka je dána úrovní rozvoje

individuálních herních dovedností, zejména vedení míče, přihrávání a výběru místa, taktická stránka spočívá v optimálním způsobu řešení herní situace.

Vrcholem herního výkonu jsou podle Votíka (2003) herní systémy. Tyto prvky vyžadují již pokročilý rozvoj taktického jednání hráčů. Tentýž autor popisuje herní systém jako organizovaný způsob jednání celého družstva v podmínkách daných určeným herním rozestavením.

Buzek a Procházka (1999) podobně dělí herní výkon na *individuální a týmový*. Votík a Zalabák (2007) píše, že týmový herní výkon je více než prostý součet individuálních herních výkonů družstva. Buzek a Procházka (1999) zdůrazňují převahu individuálního herního výkonu v kategoriích mládeže v orientaci na perspektivní vrcholovou úroveň. Rozvoj individuálních dovedností vede k výkonnostnímu růstu, týmový herní výkon však vytváří podmínky pro aplikaci individuálních dovedností.

Dalšími aspekty výkonu je psychika a kondice. Jak už bylo zmíněno výše, psychické vlastnosti podmiňují *schopnost taktického uvažování*. Dovalil et al. (2005) chápe jako východisko náročnost soutěží na psychiku jedince, která je aktuální ve všech sportovních odvětvích. Mezi rozhodující psychické vlastnosti řadí autoři sensorické schopnosti, intelekt, motivaci, aktivační úroveň psychiky jedince, osobnostní předpoklady. Fotbal lze zařadit v dělení Dovalila et al. (2005) mezi sporty heuristické, vyžadující hlavně rychlost psychických procesů a souhrn vlastností tvořících herní inteligenci, kam lze zařadit kreativitu, anticipaci a komplexní schopnost kooperace s ostatními.

Bauer (1999) vidí ve správném psychickém stavu organismu podmínku k dosažení nejvyšší úrovně kondičního a technického výkonu. U profesionálních fotbalistů autor definuje základní psychické kvalifikace:

- nadšení pro hru,
- bojovnost,
- ctížádost,
- rozhodnost,
- houževnatost.

Fyzické předpoklady jsou podle Dovalila et al. (2005) vyjádřeny souhrnem pohybových schopností jedince. Autoři dále tyto faktory systematizují na základě

charakteristik pohybů jako je délka trvání, intenzita, velikost odporu, průběh a přesnost lokomoce.

Podle způsobů biologického zabezpečení jejich funkcí Dovalil et al. (2005) rozlišují dvě základní skupiny fyzických faktorů. Jsou to kondiční faktory, jejímž předpokladem jsou metabolické procesy organismu, a faktory koordinační založené na nervosvalovém řízení. Na pomezí těchto dvou kategorií stojí rychlostní schopnosti.

Kondiční faktory zahrnují vytrvalostní a silové schopnosti. Stejní autoři popisují vytrvalost zjednodušeně jako schopnost pohybového aparátu odolávat únavě způsobené déletrvající pohybovou zátěží. Vytrvalost autoři dělí na dlouhodobou, střednědobou, krátkodobou a rychlostní. Z hlediska energetického se jednotlivé druhy liší mírou zapojení aerobního a anaerobního využívání energetických substrátů.

Podle autorů umožňují silové schopnosti pracovat s vnějším fyzickým odporem. Síla je založena na schopnosti svalů reagovat na podráždění vzruchem mechanickou kontrakcí. Podle velikosti odporu a charakteru práce s ním se rozlišují druhy silových schopností – maximální, explozivní a vytrvalostní.

Rychlostní schopnosti podle stejných autorů zabezpečují pohyb vykonávaný maximální intenzitou s maximálním volným úsilím, trvající do 10-15 s. Jednotlivé rychlostní schopnosti se relativně nezávisle liší svým charakterem a nároky kladenými na organismus. Determinanty rychlostních schopností nejsou dle autorů přesně jasné a zahrnují jak funkce nervového systému, tak funkce svalového aparátu a energetického metabolismu. Autoři rozlišují základní rychlostní schopnosti reakční, acyklickou, cyklickou a komplexní.

Koordinační schopnosti, někdy také označovány jako obratnost spočívají podle Dovalila et al. (2005) v řízení a regulaci pohybu prostřednictvím řídicích center nervového systému. V klasifikaci existuje mnoho přístupu a dílčích podkategorií, za základní dělení můžeme považovat rozdělení na obecné koordinační schopnosti a specifické, vázané k pohybům v daném sportovním odvětví.

Zvláštní postavení ve spektru pohybových dovedností má pohyblivost. Stejní autoři ji charakterizují jako kloubní rozsah. Na pohyblivost mají vliv druh a tvar kloubu, pružnost tkání, reflexní aktivita svalů, únava, psychický stav, vnější i vnitřní teplota a denní doba.

K fyzickým předpokladům lze zařadit i faktory somatické, které tito autoři popisují jako souhrn konstitučních parametrů těla sportovce. Jako nejčastěji používané se jeví tělesná výška a hmotnost, pro určování talentovanosti však autoři zdůrazňují podíl typů

svalových vláken a komplexní somatotyp, u něhož rozlišují tři složky. Endomorfní vyjadřující relativní tloušťku, mezomorfní zachycující úroveň rozvoje pohybového aparát a ektomorfii, která se týká linearitu postavy. Gutnik et al. (2015) ve výzkumu poukazují na fakt, že fotbalisté vykazují nejmenší číslo u mezomorfní komponenty v porovnání s jinými specializacemi a obecně inklinují k ektomorfnímu somatotypu. Opanowska, Prętkiewicz-Abacjew, a Skonieczny (2017) zjistili, že u mladých sportovců ve věku 14–16 let nelze určovat předpoklady pro fotbalový výkon na základě tělesné výšky a hmotnosti.

2.1.2 *Fotbal v žákovských kategoriích U12 – U13*

Děti mají ve sportu rozdílné postavení než dospělí sportovci. Podle Periče, Petra a Levitové (2012) můžeme chápat sport dětí jako složku výchovného procesu. Dítě si osvojuje respekt k pravidlům, socializuje se, učí se soustředěnosti, zodpovědnosti. Stejně tak lze sportovní přípravu dětí chápat jako oblast tréninkového procesu zaměřenou na přípravu k výkonnostnímu sportu v dospělosti.

Hlavním úkolem tréninku dětí je osvojení pohybových dovedností prostřednictvím motorického učení. Existují dva odlišné přístupy k tréninku dětí, jejichž rozdíl je založen na míře specializované přípravy v tréninku dětí (Perič et al., 2012). Pro fotbal vnímám jako preferovanou variantu věkové přiměřenosti, která je zdůrazňována oproti rané specializaci. V neposlední řadě je potřeba dbát na bezpečnost a pozitivní vztah dítěte ke sportu.

Podle Fišera (2015) vychází specifika fotbalu v žákovské kategorii také z modifikace pravidel, která jsou přizpůsobena věku.

V České republice se soutěže mladších žáků, tedy kategorie U12–U13 hrají systémem 7+1. Hrací doba utkání je standardně 3x30 min. (FAČR, 2016) Specifika jsou podle autorů uzpůsobena fyzickým a psychickým možnostem žáků.

Jednotná specifická pravidla žákovského fotbalu také definují cíle a prostředky rozvoje hráčů. V dlouhodobých soutěžích se upozadňuje dlouhodobé sledování výsledků, je upřednostňován prožitek ze hry a učení se fotbalovým dovednostem. Systém hry by měl vést k zapojení co největšího množství hráčů. Pravidla rovněž vybízejí k preferování moderních prvků hry, kterými jsou:

- cílená střelba a přihrávka,
- útočné činnosti v převaze nad obrannými,

- individuální driblink a kombinační hra,
- aktivní odebírání míče,
- přiměřená hra do těla,
- nasazení po celou dobu hry,
- střídání herních postů.

Z pravidel fotbalu malých forem dále vyplývá, že hráči v daném věku si již osvojují pokročilé pravidlo o ofsajdu, a také pronikají do složitějších taktických prvků jako týmová strategie a základy herních systémů. Na hráče je tak již kladen nárok z hlediska herní inteligence.

Autoři se shodují, že pro fotbalisty v žákovské věkové kategorii je hlavním kritériem rozvoj pohybových dovedností obecného i specifického charakteru (Buzek a Procházka, 1999; Perič et al., 2012; Votík a Zalabák, 2007). Hráč v daném věku již disponuje určitým spektrem osvojených dovedností, což může do jisté míry zkreslit pohled na přirozené předpoklady, které prostřednictvím vnějších pohybových projevů ukazují na talentovanost jedince (Buzek a Procházka, 1999). Nicméně ve zkoumaném věku, na konci zlatého období motoriky, které Dovalil et al. (2005) považují za nejvhodnější období pro motorické učení pohybovým dovednostem, už nelze dosavadní osvojené dovednosti pominout při predikci budoucího výkonnostního růstu.

Buzek a Procházka (1999) tvrdí, že fotbalista v kategorii U12 by měl z předešlé fáze sportovní přípravy ovládat specifické herní pohybové dovednosti v proměnlivých podmínkách. Fotbalové dovednosti patří mezi otevřené pohybové dovednosti, které se praktikují v unikátních, neopakovatelných situacích s proměnlivými nároky na hráče. Dále by měl hráč mít již dostatečně rozvinuté koordinační a rychlostní schopnosti s míčem i bez míče. Hráč by se měl již také orientovat v herních situacích s přihlédnutím k přítomnosti ostatních hráčů ve hře, což klade nároky na vnímání, herní myšlení a rozhodování.

Protože základním výstupem fotbalové přípravy je utkání, měl by i výkon v těchto podmínkách být kritériem hodnocení hráčů. V kategorii U12 je utkání součástí procesu sportovní přípravy a nemělo by podle stejných autorů sloužit primárně k měření výsledků a hodnocení kvality hráčů. Autoři rozlišují několik funkcí fotbalových utkání mládeže:

- učební,

- kontrolní,
- selektivní (výběrová),
- výchovná,
- motivační,
- soutěžní,
- prožitková.

Mnohými svými funkcemi utkání pomáhá efektivně naplňovat úkoly tréninkového procesu. Funkce vycházejí jak z přirozenosti dětí jako objektů tréninkového výchovného procesu, tak z potřeb sportovní přípravy daného sportovního odvětví. Utkání nesmí být z procesu úplně vyjmuta, vzhledem k jeho charakteru ve fotbale jako týmové sportovní hře, je potřeba zahrnout týmový herní výkon jako kritérium hodnocení hráčů.

Pro Buzka a Procházku (1999) je kvalita týmového herního výkonu důležitým ukazatelem úrovně rozvoje fotbalisty. Způsob hry družstva v utkání je cílem tréninkového procesu, do něj se promítají a ovlivňují jej všechny individuální herní výkony hráčů mužstva.

2.1.3 Sportovní příprava v žákovských kategoriích

Systém sportovní přípravy ve fotbale se v různých zemích napříč Evropou navzájem liší. Kvalita práce s talenty v jednotlivých zemích se dá hodnotit na základě úspěšnosti vrcholové úrovně fotbalu v daných zemích. Dobrý (2006) popisuje výhody holandského systému a argumentuje velkým množstvím hráčů světové úrovně pocházejících z Holandska.

Stejný autor popisuje zaměření holandské fotbalové výchovy na klíčové prvky hry. Základem individuálních herních dovedností jsou v Holandsku technika, vhlad s porozuměním a komunikace. Naprostý důraz kladou Holanďané na průpravné hry, které jsou součástí tréninkového procesu v každé věkové kategorii.

Holandský systém vykazuje dvě specifika. Soutěže na národní úrovni, kdy hrají nejlepší s nejlepšími, jsou organizovány až od vyšších kategorií, na úrovni mladších žáků se národní soutěž nehraje. V žákovské kategorii hráči poprvé hrají v plném počtu 11 hráčů v týmu. V nižších kategoriích je nejčastější varianta se sedmi hráči v poli (Koninklijke Nederlandse Voetbalbond, 2017).

Pro srovnání, jiný systém mládežnických soutěží praktikují Slovinci. Už v žákovské kategorii se hrají soutěže organizované na celostátní úrovni. Zaznamenávají jsou individuální i týmové statistiky a výsledky (Slovenský fotbalový svaz, 2016).

V českém systému jsou nejvyšší soutěže žáků organizovány v několika skupinách zvlášť v Čechách a zvlášť na Moravě (FAČR, 2017).

2.2 Starší školní věk

Kategorie mladších žáků U12–U13 je dobou přicházející puberty. Ve vzdělávacím systému toto období puberty zahrnuje 2. stupeň základní školy. Vymezení životních přechodů je orientační a do značné míry individualizované, nicméně většina autorů se shoduje, že přechodem je 11.–12. rok života (Buzek a Procházka, 1999; Vágnerová, 2012).

Z fotbalového pohledu je důležitý sociální vývoj dítěte. Mladší žáci vykazují dostatečný respekt k autoritě trenéra podpořený přirozenou potřebou pohybu a chutí zlepšovat se (Buzek a Procházka, 1999). Starší děti však již v souladu s obdobím puberty hledají novou sociální identitu, což znamená větší roli vrstevníků a opozice vůči autoritám obecně. Vágnerová (2012) řadí období od 11. roku života do fáze dospívání. Jedná se o období charakterizované řadou změn ve všech aspektech vývoje osobnosti. Z hlediska pubescenta je typická snaha co nejdříve ukončit dětské období, nicméně přechod do role dospělého je podle Vágnerové v dnešní době mnohem komplikovanější než v minulosti. Období dospívání je tak svou délkou rozsáhlejší než dříve.

Jak říkají Buzek a Procházka (1999) potřeby dospívajícího jedince je potřeba respektovat, co se týká nároků kladených na jeho fotbalový výkon. Vývoj výkonnosti je typický nerovnoměrností zejména v období dospívání. U hráčů v tomto věku lze jen těžko odhadnout správnou míru zatížení, výkyvy vykazuje i kvalita pohybového učení v souvislosti s dospíváním.

Dalším aspektem je možný nesoulad kalendářního a biologického věku. Zatímco kalendářní věk je pevně určen datem narození jedince, biologický věk odvozujeme na základě momentálního stavu tělesného vývoje. Nesoulad může v některých případech podle Votíka a Zalabáka (2007) činit až 5 let.

V případě, že je jedinec biologicky vyspělejší vzhledem ke svému kalendářnímu věku, jedná se o biologickou akceleraci, v opačném případě Perič (2006) mluví o biologické retardaci.

Herní výkon hodnotí Buzek a Procházka (1999) na základě srovnání s možnostmi, kterých v daném věku lze dosáhnout. Cíle herního výkonu spočívají v dané kategorii zejména v odstraňování nedostatků volbou vhodných metodických prostředků, mírou úsilí a času věnovaných nácviku a odborným vedením ze strany trenéra.

Mezi parametry výkonu řadí Buzek a Procházka (1999) kromě odstranění hrubých chyb jednak rozvoj spektra záměrného taktického jednání hráčů podloženého předpokladem technického osvojení potřebných pohybových dovedností k jeho vykonání. Jedná se o klamné pohyby v soubojích, práce tělem v obranné i útočné fázi a lepší výběr místa na hřišti jako předpoklad pro rozvoj týmové spolupráce.

To vše u hráčů v daném věku znamená rozvoj určitých psychických i biologických vlastností, jako je vnímání, myšlení, rozhodování a také kondiční parametry. Dále autoři nabízejí hodnocení hráčů na základě srovnání s vrstevníky, což však může být vzhledem k výše popsanému rozdílu kalendářního a biologického věku zavádějící. Jako alternativa může do jisté míry působit možnost srovnání s hráčovým výkonem v minulosti. Pro naplnění cíle sportovní přípravy vychovat kvalitního dospělého fotbalistu je však zapotřebí objektivizace nároků na talentované jedince.

Votík a Zalabák (2007) z období staršího školního věku vymezují předpubertální období, které zařazují právě do kategorie fotbalových mladších žáků. Autoři tvrdí, že puberta u chlapců začíná až na konci období mladších žáků. Vágnerová (2012) potvrzuje, že u chlapců dochází obecně k pozdějšímu nástupu vývojových období z hlediska rozvoje centrální nervové soustavy. Votík a Zalabák dále poukazují na fakt, že v daném období vrcholí zlatý věk motoriky, je tedy ideální doba pro dosažení vyšší úrovně rychlostních a koordinačních schopností, což může být v daném věku jeden z ukazatelů předpokladů k vrcholové sportovní činnosti.

2.2.1 Psychologické zvláštnosti

V tomto období se začíná formovat sebepojetí osobnosti. Jeho součástí je i výkon. Podle Vágnerové (2012) bývá zpravidla upozadňován výkon ve studiu. V rané pubertě je ještě brzy na konkrétní úvahy o budoucím profesním uplatnění, jedinec tak může hledat seberealizaci právě v zájmové činnosti, kterou v té době fotbal je. Hledání talentu pak umožňuje kalkulovat s fotbalem jako s budoucím zaměstnáním.

Z kognitivních procesů se vyvíjí zejména myšlení, paměť a učení. Myšlení člověka začíná přesahovat konkrétní realitu okolního světa a začíná se pouštět do formálně-

logických operací. V rané fázi se tento způsob myšlení prolíná s předchozím způsobem uvažování založeném na konkrétním empirickém poznání světa (Vágnerová, 2012).

Uvažování pubescentů je abstraktní a hypotetické. Dospívající dokáží zahrnout do myšlení různé možnosti fungování reality, tyto varianty však ještě nejsou schopni přesněji diferenciovat. Jsou také v myšlení mnohem systematictější než dříve. Rozvoj myšlení je také umožněn rozvojem kapacity mozku. Ovlivňující vztah však funguje také opačně, když je vývoj směřován vlastními rozhodnutími jedinců (Kuhn in Vágnerová, 2012).

Zlepšuje se i kapacita paměti a schopnost učení. Dochází k rozvoji strategií zapamatování i vybavování. V závislosti na míře rozvoje myšlení používají pubescenti různé strategie od mechanického memorování po logicko-deduktivní uvažování (Vágnerová, 2012).

Mozek se v tomto věkovém období vyvíjí jak kognitivně, tak emociálně. Vývoj je nerovnoměrný a v různých oblastech různě rychlý, což přináší časté problémy v autoregulaci. Začínající pubescenti své emoce považují za rušivý vliv, prožívají je uzavřeně v sobě a jejich spíše negativní zkušenosti vedou jen k prohlubování emoční krize. Řešením bývá regresivní návrat do dřívější vývojové fáze (Vágnerová, 2012).

2.2.2 Fyziologické zvláštnosti

Tělesné změny v začátku pubertálního období jsou charakteristické růstem a rozvojem svalstva a síly. Individualita a nerovnoměrnost tohoto vývoje do značné míry ztěžují identifikaci jedince s predikcí vrcholové výkonnosti. Chlapci dospívají později než dívky, což u nich vede v tomto věku k situacím, kdy v týmu dané věkové kategorie hrají chlapci z hlediska vospělosti velmi rozdílní.

Svalový a obecný tělesný růst je ovlivňován humorálně. Významnou roli hraje růstový hormon, dále inzulín, thyroïdní hormony apod. Produkce růstového hormonu je ovlivňována podle Neulse (2016) pohybovou aktivitou, množstvím spánku a genetickými predispozicemi. V pubertě se s podobnými účinky dostávají pohlavní hormony. Podle Kodýma et al. (1985) zodpovídají za růst svalů zejména androgeny kůry nadledvinek.

Dětský metabolismus je podle Neulse (2016) příznivý pro intenzivní pohybovou aktivitu. Kardiovaskulární i respirační systém dosahují v zátěži rovnovážného stavu mnohem rychleji u dětí než u dospělé populace, děti mají nižší krevní tlak a obecně mají rychlejší regeneraci tepové frekvence po zátěži. Vzhledem k nižší tělesné hmotnosti

mají navíc děti větší maximální spotřebu kyslíku na kilogram hmotnosti. Mají tedy lepší předpoklady pro maximální aerobní výkon, ačkoliv ten primárně závisí na tělesné zdatnosti jedince. Největší problém vytrvalostní zátěže je tak motivace dítěte.

V samotném období puberty u dětí Kodým et al. (1985) pozoruje velký nárůst energetického příjmu z potravy vrcholící kolem 16. roku života, kdy chlapci přijímají asi 15 000 kJ denně. Důležité je, že koordinace pohybů je přechodně zhoršená nerovnoměrností kosterního a svalového vývoje a změnami psychiky a pohybových preferencí.

2.2.3 Vybrané sociální aspekty

Nejvýznamnějšími a nejdynamičtějšími změnami procházejí fotbalisté v žákovské kategorii v oblasti sociální. Pubertou se prohlubuje citovost osobnosti (Kodým et al., 1985). Jedinec se vymezuje vůči autoritám a větší roli v jeho postojích sehrávají vrstevníci. Na významu nabývají osobní vztahy na úkor skupinových. Vliv na sociální rozvoj mají volnočasové aktivity, ke kterým patří v tomto věku i fotbal, které kromě rozvoje schopností a dovedností mohou dle Vágnerové (2012) kompenzovat negativní vztah k rodině či školnímu prostředí.

2.3 Sportovní talent

Talent je pojem, se kterým se lze setkat ve velkém množství různých oborů lidské činnosti. Talent bývá spojován s osobami vykazujícími mimořádné výkony a výsledky ve svém oboru. Perič (2006) definuje talent jako soubor vloh, předpokladů pro podávání maximálních výkonů. Je to komplexní pojem, čímž se odlišuje od nadání, což je projevení vloh v určité oblasti. Základním východiskem pro talent jsou vlohy, jedná se o základní dispozice, schopnosti, vrozený potenciál.

Talent jako komplex předpokladů prochází určitým vývojem. Vývoj osobnosti je determinován různými okolnostmi. Perič (2006) rozlišuje vnitřní a vnější podmínky. Mezi vnitřní řadíme vlastnosti determinované genetikou, vnější zahrnují zejména prostředí a výchovu.

Talent z hlediska sportovní výkonnosti podmiňuje Perič (2006) pozitivními výkazy v oblasti směru, rozhodování jedince o svém budoucím nasměrování, v oblasti potenciální, která podmiňuje u sportovce možné dosažení budoucí výkonnosti, a v oblasti výkonové, jež určuje odolnost jedince vůči inhibičním vlivům.

Perič et al. (2010) později poukazuje na fakt, že talent můžeme definovat až po projevení komplexu všech schopností, tedy až jako vyspělého sportujícího jedince. Pro potřeby sportovní přípravy je však nutné odhalovat předpoklady budoucích výkonů, sledujeme tedy především výkonnostní předpoklady.

Talent je relativní vlastnost, existují různé stupně sportovní výkonnosti, na vrcholu pomyslné pyramidy stojí 2-3 sportovci absolutní světové špičky. Perič (2006) tedy spíše hovoří o míře talentovanosti. Identifikace a výběr sportovců s vysokými výkonnostními předpoklady je východiskem pro maximalizaci míry talentovanosti.

Podle literatury můžeme komplex vlastností identifikující talent určitými způsoby systematizovat.

Perič (2006) při vycházení z vrozených předpokladů definuje biologické parametry. V základní podobě se jedná o somatické faktory, funkční parametry a zdravotní stav. Funkční parametry zjednodušeně obnášejí předpoklady rozvoje pohybových schopností, podle Dovalila et al. (2005) zde můžeme zařadit i předpoklady motorického učení. Somatické faktory jsou důležité z antropometrického hlediska, dají se snadno měřit pomocí specializovaných testů nebo přístrojů a vykazují relativně nejvyšší stabilitu.

Buzek a Procházka (1999) popisují základní biologické oblasti, jejichž kvalita je pro fotbal signifikantní. Je to stavba kostí a struktura svalů spolu s tukovou hmotou, a z antropomotorického hlediska tělesná výška, která však ovlivňuje spíše výběr týmové role. Z pohybově funkčních oblastí jde obecně o rychlost, koordinaci a předpoklady budoucího rozvoje specifických kondičních schopností.

Podobně jako biologické faktory i psychologické parametry jsou do značné míry determinovány genetikou. Psychické schopnosti souvisejí s nároky konkrétních sportů na senzomotoriku a činnost centrální nervové soustavy. Kromě nich zde můžeme zahrnout emočně-motivační stránku osobnosti a další vlastnosti, Perič (2006) vypichuje temperament, charakter.

V závislosti na endogenních činitelích odlišíme skupinu faktorů determinovaných vnějším prostředím (Perič, 2006). Tyto sociální faktory vyplývají z prostředí a výchovy, které ovlivňují psychologický vývoj jedince. Dovalil et al. (2005) říkají, že tyto endogenní faktory rozhodují o budoucím naplnění talentu.

Perič (2006) definuje 3 sféry vlivu rodiny jako primární sociální skupiny v péči o sportovní talent:

- motivace – s ní související získání sebedůvěry,
- psychologický tlak – dle studií až 63 % tlaku na dítě vytvářejí rodiče,

- dlouhodobý tréninkový proces.

Dovalil et al. (2005) zdůrazňují význam uplatnění dílčích předpokladů v komplexnosti požadované sportovní aktivity. Z hlediska diagnostiky talentovanosti tak autoři vyčleňují komplexní parametry, které hodnotí v podmínkách blížících se soutěžním stavům. Projevy sportovců v soutěži jsou však nejméně stabilní, závislé na aktuálním stavu.

S komplexností předpokladů talentů se pojí provázanost jednotlivých parametrů, které následně Dovalil et al. (2005) kategorizují do obecných předpokladů k pohybové činnosti a specifických předpokladů pro dané sportovní odvětví.

Buzek a Procházka (1999) specifikují toto rozdělení pro fotbal. Dle autorů lze popsat obecné pohybové předpoklady jako syntézu somaticko-antropomotorických ukazatelů tkáňového aparátu, rychlosti v celém spektru dílčích schopností, prostorově-časové koordinace s důrazem na práci dolních končetin, obratnost celého těla a obecná pohybová aktivita (charakterizována zejména zvýšenou potřebou pohybu a zvýšenou zatížitelností organismu) a psychické vlastnosti tvořící soutěživého sportovce.

Specifické fotbalové předpoklady podle Buzka a Procházky (1999) jsou:

- zájem o fotbal, trénink,
- motorická učenlivost ve vztahu k míči,
- zdatnost ve specifických kontaktních soubojích,
- kvalita herního myšlení v kontextu rozvoje potřebných psychických schopností,
- míra participace na týmovém herním výkonu.

Jestliže v raném věku sportovce poukazují na jeho celkovou talentovanost jen dílčí výkonnostní předpoklady, můžeme mluvit o míře nadání jako kritériu, které je pro rozhodování o budoucím potenciálu sportovce klíčové. Perič (2006) determinuje míru nadání zejména výchozí úrovní sportovních předpokladů a tempem jejich rozvoje. Pro hodnocení vychází z Tabulky 1.

Tabulka 1. Určování míry nadání (upraveno podle Periče, 2006).

<i>Výchozí úroveň</i>	<i>Tempo rozvoje</i>	<i>Míra nadání</i>
Vysoká	Vysoké	Vysoká
Vysoká	Nízké	Střední
Střední	Střední	
Nízká	Vysoké	
Nízká	Nízké	Nízká

Pro správné posouzení talentu je třeba znát sportovní věk sportovce. Jde o čas, který uběhl od začátku aktivní a pravidelné sportovní činnosti dítěte v daném sportu (Perič, 2006). S tím souvisí problematika rané specializace, která jako přístup ke sportovní přípravě dětí stojí v opozici k tréninku přiměřenému věku dítěte. Sportovec připravován metodou rané specializace podle Periče (2006) obecně dosahuje mírně nižší absolutní výkonnosti než sportovec s tréninkem odpovídajícím vývoji. Navíc v rané specializaci vrchol výkonnosti přichází dříve, trvá kratší dobu a je následován rychlejším zaostáváním v dalším průběhu kariéry.

Z výše uvedeného vyplývá, že proces práce s talenty je dlouhodobou záležitostí, navíc vzhledem k závislosti na predikci budoucího vývoje, který nelze s jistotou předpovědět za žádných okolností. Güllich (2014) popsal, že v německých mládežnických národních týmech se za jeden roční cyklus obmění 41 % hráčského kádru. Nástup do programu pro talentované mladé fotbalisty byl v případě současných vrcholových fotbalistů rovnoměrně rozdělen do celé doby dětství a dospívání. Tato popsaná fakta napovídají tomu, že neexistuje ideální věk pro identifikaci a výběr talentovaných jedinců, a tyto procesy je tedy třeba provádět opakovaně a kontinuálně.

2.3.1 Identifikace talentu

Práce s talenty je komplexní a dlouhodobý proces, který zahrnuje škálu širších souvislostí. Pro naplnění předpokladů k vrcholové výkonnosti je nutné optimalizovat vnitřní i vnější podmínky a sladit obecné, z hlediska prostředí a způsobu života, i specifické, odborně tréninkové, prostředky a přístupy. Perič (2006) rozlišuje pět okruhů problematiky práce s talenty:

- identifikace talentu,
- výběr talentu,

- vyhledávání talentu,
- rozvoj talentu,
- péče o talenty.

Proces identifikace talentu nelze dle Periče (2010b) oddělit od jeho dlouhodobého rozvoje ani dalších fází práce s talenty ve sportu. Tento první okruh spočívá zejména ve tvorbě modelu budoucího sportovce.

V procesu modelace talentovaného sportovce Perič (2006) řeší základní otázky:

- v jakých oblastech hledat požadované vlastnosti talentu,
- jaká je jejich podstata,
- jaký je jejich význam
- a vzájemný vztah.

Identifikaci talentu rozumíme především ve formulaci požadavků na talentovaného jedince a jeho výkonnost. Pro dokonalou znalost je potřebná vysoká validita těchto požadavků. Oblasti, ve kterých je třeba hledat talent, je mnoho. Perič et al. (2010) užívají pro sportovní hry oblast antropometrickou, psychologickou, percepčně-kognitivní, motorické a fyziologickou.

Potřebu definovat komplexní, zobecnitelné vlastnosti talentu ztěžuje fakt, že kromě objektivních požadavků je zapotřebí také kalkulovat s biologickým věkem (Ferenc a Andras, 2013). Jak ukazují autoři, vyspělejší jedinci vykazují menší potenciál budoucího rozvoje než jedinci s neakcelerovaným biologickým věkem. I v otázce kritérií identifikace talentu je třeba s tímto kalkulovat.

Jak vyplývá z kontextu výše zmíněných poznatků, raná specializace vede k urychlení biologického rozvoje, a tím tedy i k snížení potenciálu budoucí výkonnosti.

Jak už je psáno výše, ve sledovaném období věku přichází vývojové změny související s nástupem puberty (Vágnerová, 2012). Je zapotřebí brát v úvahu individuální pokročilost puberty u testovaných jedinců, k čemuž kromě obecných kritérií Ferenc a Andras (2013) přidávají u fotbalistů plochost nohy a délku končetin spolu s dědičností jako predikátor tělesné výšky.

Při strukturalizaci sportovního výkonu pro účely definování talentu je potřeba rozlišit typy sportovního výkonu dle kategorie počtu klíčových faktorů ovlivňujících kvalitu výkonu. Výkony monofaktoriální závisí převážně na jednom, kondičním nebo

technickém aspektu. Sportovní hry spadají do množiny sportů multifaktoriálních, u nichž mají na výsledný sportovní výkon vliv kvality ve všech aspektech struktury sportovního výkonu ve významné míře. Díky tomuto faktu bývá jádro výkonu (Perič (2006) nesnadno určitelné. Je to způsobeno i faktem, že nejdůležitější parametry jsou zpravidla taktického charakteru, a bývají měřitelné spíše kvalitativně než kvantitativně.

2.3.2 *Výběr talentu*

V návaznosti na identifikaci sportovního talentu probíhá i fáze výběru talentu. V teoretickém rámci je nejdůležitějším cílem této fáze je stanovení cest, jak kritéria modelu talentovaného sportovce hodnotit (Perič, 2006).

Pro ověření talentovanosti je potřeba testování sportovců. Otázka výběru talentu tedy závisí na postavení kvalitních testových kritérií. Perič (2006) definuje kritéria validity a reliability testů. Podle Reichela (2009) se v obecné teorii vědy vychází ještě z požadavku objektivity.

Je důležitým předpokladem, aby zkreslení lidským faktorem bylo minimální, jak z hlediska prostých chyb v úsudku, tak z hlediska ovlivnění výsledků subjektivními preferencemi toho, jež test provádí. Absenci subjektivního zkreslení chápou výzkumníci dle Reichela (2009) jako objektivitu. Hill a Sotiriadou (2016) udávají, že trenéři zodpovědní za výběr talentů jsou často ovlivňováni vnějšími tlaky, předsudky a upřednostňováním okamžitých výsledků před perspektivním pohledem.

Validita je stěžejním kritériem testu. Validita je platnost, se kterou test skutečně ověřuje požadované kritérium. Reichel (2009) dodává, že se jedná o dvě podmínky, které by měly být naplněny – zda test splnil svůj cíl a zda poskytl věrný obraz reality. Podle Periče (2006) tedy validita testu říká, jak úzká je souvislost výkonu v testu a výkonu v samotném sportu.

Z tohoto základního principu validity je třeba vycházet, jak podotýká stejný autor, existuje více typů validity. Pro oblast sportovního talentu je zajímavá validita predikční, která hodnotí kritérium, které není souběžné s testem, ale stává se významným až s časovým odstupem.

Reliabilita neboli spolehlivost, je definována zjednodušeně podle Reichela (2009) jako stálost výsledků testu. Věda ji zjišťuje opakovaným prováděním testu, Perič (2006) dodává aplikace ze sportovní praxe např.: ekvivalence k jinému, podobně zaměřenému testu.

Z hlediska vztahu reliability a validity je třeba mít na paměti, že je-li test validní, je zároveň i reliabilní, neplatí to však obráceně. Jestliže test vykazuje opakovaně stálé výsledky, neznamená to, že plní svůj účel. Také platí, že nereliabilní test je zároveň nevalidní (Reichel, 2009).

Při aplikaci kritérií do oblasti antropomotorického měření je důležitým faktorem měřitelnost kritérií. V tomto ohledu jsou přesnější kvantitativní metody, které, jak píše např. Hendl (2016), poskytují přesná, numerická data. Při aplikaci ve sportovní vědě se setkáváme s faktem, že kritéria pohybových schopností a obecných dovedností lze kvantifikovat efektivně, nicméně pro úplnou charakteristiku některých, zejména multifaktoriálních, sportovních výkonů to nestačí. Autoři popisují ve sportovních hrách určitý komplex aplikovaných převážně psychických schopností, který označují za klíčový pro výkon, a který popisují jako „cit pro hru“ nebo „dovednost číst hru“ (Buzek a Procházka, 1999; Perič, 2006; Perič et al., 2010). Buzek a Procházka (1999, 9) tvrdí, že je to „...*míra chápání herních situací a vztahů, nalézání jejich řešení (vnímání, myšlení, předvídání, rozhodování, tvořivost).*“

3 CÍL PRÁCE

Cílem práce je identifikace klíčových vlastností hráče fotbalu pro posouzení míry talentu v kategorii mladších žáků U12-U13.

3.1 Výzkumný problém

Výzkumným problémem je nedostatečná práce s talentovanou mládeží v českém fotbale vzhledem k trendu klesající konkurenceschopnosti českých fotbalistů v evropském měřítku.

3.2 Úkoly práce

Úkoly práce lze utřídít do postupných kroků. Projekt této práce cílí na osvojení metod vědecké práce. Jedním z úkolů je sestavit pilotní studii k potenciální diplomové práci zaměřené na výběrové testování talentovaných mladých fotbalistů.

Úkolem je také získat poznatky pomocí rešerše a ověřit jejich platnost anketou. K literární rešerši použiji recenzované monografie a vědecké časopisy, dále aktuální poznatky z ověřených databází informačních zdrojů. Poznatky průběžně konfrontuji s mou osobní zkušeností.

Dalším úkolem je na základě rešerše výběr relevantních a vzhledem k charakteru práce důležitých údajů, následně jejich zpracování, konfrontace s expertními názory a vyhodnocení. Pro získání expertních stanovisek je potřeba naplnit úkol sestavení ankety zaměřené na získané údaje a jejich ověření.

Tato práce by měla poskytnout kritickou analýzu konečných výsledků a jejich prezentaci.

4 METODIKA

Ve výše uvedeném přehledu poznatků bylo nahlédnuto na fotbal v kontextu posuzování sportovního výkonu u chlapců v žákovských kategoriích U12-U13 (mladší žáci). Hlavním kritériem hodnocení výkonu ve fotbale u žáků je míra talentovanosti vyjádřená potenciálem budoucího uplatnění na výkonnostní, potažmo vrcholové úrovni.

Kritickou analýzou byly identifikovány klíčové vlastnosti, jejichž kvalita u hráčů v kategorii mladších žáků ukazuje na míru talentovanosti. Relevance těchto vlastností byla ověřena na základě rešerše doporučených a ověřených databází. Hledání v ověřených databázích probíhalo do 26. 6. 2017. Omezující podmínky byly nastaveny na rešerše pouze v recenzovaných textech a v textech vzniklých v období od začátku roku 2016. Vyhledávání bylo směřováno na disciplíny sport a volný čas. Kritériem inkluze bylo hledání v plných textech článků a nalézání ekvivalentních pojmů a předmětů. Jako klíčová slova byly použity klíčové termíny „*soccer*“, „*talent identification*“, „*youth*“ a označení pro identifikovanou charakteristiku v angličtině. Relevantnost výsledků byla hodnocena na základě cíle práce, abstraktu a závěrů.

Všechny identifikované vlastnosti jsou komplexní kvality zapadající do struktury sportovního výkonu. Záměrem bylo co nejpřesněji vystihnout požadavky fotbalu. Identifikované vlastnosti jsou:

- pohybové schopnosti rychlé lokomoce a reakční rychlosti,
- specifické fotbalové pohybové dovednosti, nárokové vysoký stupeň rozvoje koordinace a umění práce s míčem,
- předpoklady pro zvládnutí požadavků taktiky, spočívající v rychlosti rozhodování, předvídavosti, kreativitě,
- morálně-psychologická stránka výkonu zahrnující motivaci a psychické procesy,
- schopnost participace na týmovém herním výkonu a sociální dovednosti jedince.

Na základě analýzy jednotlivých odborných článků byla posouzena validita jednotlivých kritérií.

Důležitost byla posouzena na základě ankety vlastní konstrukce mezi mládežnickými trenéry českých a moravských profesionálních klubů. Anketa byla vytvořena pomocí služby *Google Forms*.

Anketa zahrnuje 5 otázek se škálovým hodnocením, zaměřeným jednotlivě na identifikované vlastnosti, a dvě otevřené, doplňující otázky. Na škále mohli respondenti vybírat z odpovědí „1-není důležité,“ „2-málo důležité,“ „3-nevím/nechci hodnotit,“ „4-poměrně důležité“ a „5-velmi důležité.“ Anketní formulář je zobrazen v Příloze 1. Baterie otázek byla ověřena na pilotním vzorku 3 lidí. Anketní formuláře byly následně elektronicky rozeslány 7 mládežnickým trenérům z klubů SK Slavia Praha, SK Sigma Olomouc a 1. SC Prostějov. Návratnost ankety byla 71 %. Informace byly zpracovány statistickou metodou aritmetického průměru a analýzou extrémních hodnot. U doplňujících hodnot byla relevantní jejich četnost.

Vzhledem k faktu, že soubor je statisticky nevýznamný, nelze dělat žádné zobecňující závěry a výsledky tak mají pouze informativní charakter.

5 VÝSLEDKY

5.1 Validita kritérií

5.1.1 Pohybové schopnosti

Jako klíčová pohybová schopnost se jeví rychlost lokomoce. Fotbal má svůj specifický druh pohybu vyžadující zvládnutí častých změn tempa a směru lokomoce za současného předpokladu krátkodobě maximální intenzity. Pro tento specifický pohyb vyžadující rychlost, koordinaci a hbitost můžeme použít termín „agility.“ Kromě této tradičně chápané agility se jeví jako potřebná schopnost okamžité reakce na stimul. Inglis, Hons, a Bird (2016) specifikují tuto schopnost jako reaktivní agilitu.

Analýzou zdrojů podle kritérií uvedených v metodice práce s doplněním klíčových termínů „*agility*“ a „*reaction speed*“ bylo nalezeno 12 výsledků. Po vyřazení tematicky a kvalitativně nevyhovujících výsledků uvádíme výstupy klíčových studií zde:

- ***Pathansat, Tingsabhat a Chaiwatcharaporn (2017)***. Studie poskytuje ověřený test agility specifikován pro různé fotbalové pozice. Testová baterie obsahuje testy rychlosti a agility. Závěry tvrdí, že tato testová baterie je vhodná pro identifikaci talentu. ***Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.***
- ***Rebelo-Gonçalves, Figueiredo a Coelho-e-Silva (2016)***. Studie se opírá o testování specifické brankářské techniky pohybu, kterou lze rovněž charakterizovat prvky agility. Výsledky ukázaly, že testy odhalily rozdíly mezi elitními a neelitními brankáři. ***Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.***

5.1.2 Cit pro míč

Jedná se o komplexní, specifickou pohybovou dovednost spočívající v aplikaci koordinačních schopností hráče při řešení složitých pohybových úkolů v unikátních podmínkách sportovního výkonu ve fotbale.

Analýzou zdrojů podle kritérií uvedených v metodice práce s doplněním klíčových termínů „*dribbling*“ a „*ball control*“ bylo nalezeno 14 výsledků. Po vyřazení tematicky a kvalitativně irelevantních výsledků uvádíme výstupy adekvátních studií zde:

- ***Keller, Raynor, Bruce a Iredale (2016)***. Studie testuje tři skupiny australských mládežnických fotbalistů (národní elita, regionální výběr, širší regionální výběr) v komplexu technických fotbalových dovedností. Ukazuje, že výběroví hráči mají lepší technickou úroveň než horší hráči. ***Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.***

- **Horrocks, Mckenna, Whitehead, Taylor a Morley (2016).** Kvalitativní studie analyzuje interní postupy práce s talenty v organizaci předního světového klubu Manchester United FC. Výsledky ukazují, že ve věku do 12 let je klíčem k výběru talentovaného jedince jeho charakterové vlastnosti, ne technická úroveň. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ne.**
- **Duarte et al. (2016).** Studie se zabývá mj. testem schopnosti opakovaného driblování (*Repeated dribbling ability*), shledává jako dostačující kritéria reliability a validity a vykazuje lepší výsledky u hráčů vyšší úrovně. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.**

5.1.3 Kreativita, taktické předpoklady

Nejedná se o taktické dovednosti, spíše o psychologické předpoklady pro zvládání taktických úkolů. Důležitost pro fotbal mají zejména rychlost rozhodování, anticipace a kreativita.

Analýzou zdrojů podle kritérií uvedených v metodice práce s doplněním klíčových termínů „*creativity*“ a „*tactical skills*“ bylo nalezeno 8 výsledků. Po vyřazení tematicky a kvalitativně inepodstatných výsledků uvádíme výstupy hodnotných studií zde:

- **Forsman, Blomqvist a Davids (2016).** Studie ukazuje, že taktické dovednosti podléhají vlivům tréninku v průběhu celé sportovní přípravy v dětství a adolescenci. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ne.**
- **Coutinho, Mesquita a Fonseca (2016).** Podobně jako další studie se nezabývají přesně danou problematikou, ale řeší srovnání cest diverzifikace vs. specializace a efekty tréninkového procesu na budoucí výkonnost, což podporuje myšlenku vlivu tréninku. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ne.**

5.1.4 Motivace, psychické procesy

Analýzou zdrojů podle kritérií uvedených v metodice práce s doplněním klíčových termínů „*motivation*“ a „*psychological*“ bylo nalezeno 37 výsledků. Po vyřazení tematicky a kvalitativně irelevantních výsledků uvádíme výstupy relevantních studií zde:

- **Feichtinger a Honer (2016).** Autoři objevili vliv vlastností zahrnujících vztah k vlastní osobě jako psychologickou determinantu předpokladu úspěšného budoucího talentu. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.**

- **Forsman, Blomqvist, Davids, Liukkonen a Kontinen (2016).** Studie definuje motivaci jako základní psychologický faktor ovlivňující budoucí úspěšný výkon. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.**
- **Supervía, Bordás, Lorente a Megías (2016).** Tento článek poukazuje na fakt, že hráči ve vyšších ligách jsou více orientováni na vnitřní motivaci a emočně kladný vztah ke svému sportu. Vzorkem je španělský výkonnostní mládežnický klub. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.**
- **Côté a Hancock (2016).** Studie představuje program pro práci s mladými sportovci 3P's založený na výkonu, participaci a osobním rozvoji. Autoři definují vnitřní motivaci jako potřebu ke kultivaci. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ano.**

5.1.5 Týmová participace

V této kategorii je hodnocen hráčův přínos pro tým na hřišti, a zároveň hráčovy předpoklady pro úspěšné fungování v sociální skupině.

Analýzou zdrojů podle kritérií uvedených v metodice práce s doplněním klíčových termínů „team game performance“ „participation“ a „social skills“ bylo nalezeno 44 výsledků. Po vyřazení tematicky a kvalitativně irelevantních výsledků uvádíme výstupy významných studií zde:

- **Serra-Olivares, Pastor-Vicedo, González-Villora a Teoldo da Costa (2016).** Tito autoři se věnují problematice sociálně-prostorových limitů a podmínek práce s talenty a jako důležitý projev zmiňují trend migrace i mezi mladými fotbalisty. Nicméně k prokázání vlivu sociálně-prostorových podmínek na vývoj je podle autorů potřeba hlubších výzkumů. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ne.**
- **Galatti et al. (2016).** Tato studie zdůrazňuje význam prostředí, které vytvoří pro výchovu talentů akademie špičkových klubů. K podobným závěrům došli i Horrocks et al., (2016). **Potvrzení relevantnosti kritéria: ne.**
- **Côté a Hancock, (2016)** se také zabývají spíše vlivem prostředí na výchovu talentů, což se jeví jako mnohem relevantnější téma než úroveň sociálního rozvoje. Navíc, jak dodávají autoři, v období před ukončením puberty jsou v tomto ohledu jakékoliv predikce nespolehlivé. **Potvrzení relevantnosti kritéria: ne.**

5.2 Důležitost kritérií

Důležitost kritérií byla průběžně podrobena expertnímu hodnocení mládežnickými trenéry českých a moravských klubů.

U každého kritéria byl zpracován aritmetický průměr hodnot poté, kdy byly vyloučeny hodnoty „3-nevím/nechci hodnotit.“ V případě, že by výskyt hodnoty „3-nevím/nechci hodnotit“ přesáhl u daného kritéria 50 %, bylo by kritérium ze stanovování aritmetického průměru vyjmut. Taková situace nenastala. Aritmetické průměry spolu s dalšími ukazateli jsou zobrazeny v Tabulce 2.

Tabulka 2. Aritmetický průměr.

Kritérium	Aritm. průměr	Sm. odchylka	Minimum	Maximum
Pohybové schopnosti	4,33	0,47	4	5
Cit pro míč	4,50	0,82	3	5
Kreativita, taktické předpoklady	3,80	0,94	2	5
Motivace, psychické procesy	4,60	0,75	3	5
Týmová participace	3,50	1,12	2	5

Jak je z Tabulky 2 patrné, kritéria „kreativita, taktické předpoklady“ a „týmová participace“ mají největší směrodatnou odchylku a nejmenší minima, což svědčí o tom, že o jejich důležitosti panují největší pochyby. Nicméně každé kritérium bylo alespoň jedním odborným respondentem vnímáno jako „velmi důležité.“

V hodnocení škály byly hodnoty „4-poměrně důležité“ a „5-velmi důležité“ chápány jako potvrzující důležitost kritéria, hodnoty „1-není důležité“ a „2-málo důležité“ jako důležitost zamítající. Jeden odchylný výsledek od většiny byl vnímán jako zanedbatelný, větší výskyt hodnot. U kritérií „pohybové schopnosti,“ „cit pro míč“ a „motivace, psychické procesy“ nenastal výskyt důležitost zamítajících hodnot, u kritéria „kreativita, taktické předpoklady“ a „týmová participace“ se objevila jedna hodnota „2-málo důležité,“ což můžeme považovat za zanedbatelné číslo.

V otázce na doplnění dalších důležitých kritérií podle posouzení trenérů se objevil pouze jeden výsledek, nemusíme jej tedy považovat za podstatný.

6 DISKUZE

Ze zkoumaných studií a odborných příspěvků je patrné, že *pohybové schopnosti jsou vnímány jako důležitý faktor talentu*. Rychlost reakce, agility a obecná hbitost jsou odborníky považovány za důležité *faktory výkonu* a jsou používány standardizované testy, které tyto schopnosti hodnotí. Kromě toho studie z výsledků zachycují i důležitost rychlostní vytrvalosti a běžecké rychlosti.

Z hlediska technických dovedností panuje všeobecná shoda ohledně jejich důležitosti, přestože některé studie kladou důraz na jiné *složky výkonu*. Počet zobrazených výsledků byl průměrný, avšak vykazovaly poměrně dobrou relevanci k tématu a klíčovým slovům.

V otázce kreativity a taktických předpokladů nebyla potvrzena důležitost pro *určení míry talentu u konkrétní věkové kategorie*. Studie tvrdí, že taktické dovednosti a zvládání taktických úkolů je předmětem osvojování v procesu sportovní přípravy. Názorům nahrává fakt, že v návaznosti na zvolená klíčová slova vykazuje nejmenší počet zobrazených výsledků ze všech pěti kritérií vyhledávání.

Motivace se jeví jako velmi důležité kritérium, autoři zejména zdůrazňují *význam vnitřní motivace*. Všechny související psychické vlastnosti (cílevědomost, sebevědomí, odolnost vůči stresu...) byly uváděny v korelaci s motivací. Kritérium také vykazovalo nepatrně větší relevanci výsledků.

Na poli vědeckých článků existuje spíše tendence zkoumání vnějších sociálních vlivů než výzkum vnitřních předpokladů, jak se s těmito vlivy vyrovnat. Z tohoto důvodu byl u tohoto kritéria výraznější problém s relevancí výsledků. Ani z hlediska participace na týmovém výkonu nebyl nalezen argument pro potvrzení důležitosti kritéria.

V kontextu vybrané věkové kategorie je velmi důležité poznamenat, že všechny *vlastnosti* podléhají ontogenetickému vývoji, a ten je v závislosti na individualitě osobnosti u hráčů rozdílný. *Trenér* musí při *identifikaci talentu* přihlížet k biologickému a sportovnímu věku sportovce.

Ve vyhledávání bylo výrazně více zobrazených výsledků v kategoriích motivace a psychika, týmová participace. Po prozkoumání všech zobrazených výsledků se však počet relevantních výsledků mezi skupinami relativně vyrovnal. Obecně byl zaznamenán značný úbytek ve fázi prozkoumávání výsledků. Pouze 12 % zobrazených výsledků bylo shledáno relevantními. Může to být způsobeno nevhodně volenými

klíčovými slovy vyhledávání. Při komplexnosti problematiky je vytváření hesel velmi zkreslující a nepřesné.

Odborné texty v databázích vykazují velmi malou tematickou přesnost. Většina odkazů se věnuje tématu příliš obecně, zabývá se příbuznou, nikoliv však stejnou tematikou, případně nesplňuje parametry věku, sportovního odvětví či cíle výzkumu.

Zatímco u dvou z pěti parametrů byla potvrzena důležitost (pohybové schopnosti, motivace a psychika), u dvou z nich nelze konfirmovat tvrzení, že hrají významnou roli v určení *míry talentu* dle odborných článků (kreativita a taktické předpoklady, participace v týmu). U kritéria práce s míčem bylo 66 % výsledků souhlasných s tvrzením, že kritérium je důležité pro *identifikaci talentu*, můžeme jej tedy, i vzhledem k tomu, že články často relevantně popisují využití testů na koordinaci s míčem v *hodnocení fotbalového výkonu*, považovat za důležitý parametr.

V porovnání s výsledky ankety mezi aktivními odborníky z řad trenérů vychází důležitost kritérií obdobně. Trenéři potvrzují vysokou *důležitost kritérií pohybových schopností i motivaci*. Práci s míčem vnímají v průměru dokonce důležitější než pohyb, což svědčí o její srovnatelnosti s předchozími dvěma kritérii. Zbývající dvě kritéria vnímají jako méně důležité, stále však je jejich důležitost nadprůměrná.

7 ZÁVĚRY

Jako klíčové vlastnosti fotbalisty z hlediska posouzení míry talentovanosti v kategorii mladších žáků identifikujeme pohybové schopnosti, partikulárně běžecká rychlost, agility, reakční rychlost a rychlostní vytrvalost, dále koordinační schopnosti v práci s míčem a psychické procesy v souvislosti s motivací.

Jako limity práce kromě věcí vyplývajících výše z textu považujeme obtížnost dosažení objektivitu vzhledem k individuální zkušenosti a pohledu na věc ze strany autora textu. To se projevilo zejména při sestavení přehledu poznatků a následné *identifikace vlastností*. Při jejich potvrzování zase volbou vyhledávacích kritérií byly ovlivněny výsledky výzkumu.

Poměrně široké téma s mnoha cestami, kudy ve výzkumu postupovat, je další omezující fakt vztahující se k práci. To, že výzkum realizoval jeden člověk, se promítá do všech jeho aspektů, včetně výběru respondentů v anketě, čímž sice dochází k objektivizaci zjištění, nicméně s očividným limitem. Samotná anketa rozhodně nevykazuje reprezentativní vzorek odborníků, spíše se jedná o individuální expertní názory. Anketa jako taková posloužila v rámci práce jako procedurální nácvik pro budoucí rozpracování tématu v rámci diplomové

Penzum poznatků vyžaduje větší časovou a kapacitní náročnost k jejich zmapování. Proto omezení na pouhé aktuální studie od roku 2016 mohlo vyvolat pochybnosti o komplexnosti výzkumu.

8 SOUHRN

V práci jsem vycházel z potřeby řešení problematiky výchovy talentů v českém fotbale. Aktuálním problémem je nedostatek kvalitních fotbalistů vychovaných pro českou reprezentaci. Jedním z předpokládaných důvodů mohou být i chyby v procesu identifikace talentů, což bylo také podnětem této práce.

Z dělení procesu práce s talenty vyplynul záměr orientovat práci do fáze identifikace talentu, kde zásadním krokem je tvorba modelu budoucího sportovce. Práce pro tuto činnost formuluje klíčové atributy, které by neměly v modelu chybět.

Práce je postavena na srovnání teoretických výzkumných zjištění z odborných studií a praktických zkušenostech současných kvalifikovaných trenérů. Práce tak nabízí syntézu vědecké teorie s praxí.

Práce má potenciál být východiskem pro návazný výzkum. Formulace klíčových vlastností je teprve prvním krokem tvorby modelu sportovce, resp. identifikace talentu. V dalších fázích práce s talenty, kterými jsou výběr talentů, jejich vyhledávání, následný rozvoj a péče o talenty, je možno vycházet ze zjištění této práce.

9 SUMMARY

In this thesis I based on the need to solve the problem of educating the talent in football in Czech Republic. The recent problem is a lack of top footballers grown up for Czech national team. Supposed deficiency in talent identification proces was impuls for this thesis.

The intention was to focus on the phase of setting the model characteristics of quality footballer as the essence of identification process. The thesis among other things explores the key attributes for the model.

The work compares theoretical cognition with coaching experiences with an influence into deeper theoretical research. The key attributes as the basis for talent identification forms necessary assumption for following selection and work with talents.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bauer, G. (1999). *Hrajeme fotbal*. České Budějovice: KOPP.
- Buzek, M., & Procházka, L. (1999). *Česká fotbalová škola*. Praha: Olympia.
- Côté, J., & Hancock, D. J. (2016). Evidence-based policies for youth sport programmes. *International Journal of Sport Policy*, 8(1), 51–65.
- Coutinho, P., Mesquita, I., & Fonseca, A. M. (2016). Talent development in sport: A critical review of pathways to expert performance. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(2), 279–293.
- Dobří, L. (2006). Holandská fotbalová vize (část II.). *Tělesná Výchova a Sport Mládeže*, 72(4), 16–28.
- Dovalil, J., Choutka, M., Hošek, V., Perič, T., Potměšil, J., Bunc, V., ... Vránová, J. (2005). *Výkon a trénink ve sportu* (2nd ed.). Praha: Olympia.
- Duarte, J. P., Tavares, Ó., Valente-dos-santos, J., Severino, V., Ahmed, A., Rebelo-gonçalves, R., ... Coelho-e-silva, M. J. (2016). Repeated Dribbling Ability in Young Soccer Players: Reproducibility and Variation by the Competitive Level. *Journal of Human Kinetics*, 53(1), 155–166.
- FAČR. (2016). *Pravidla fotbalu malých forem*. (A. Plachý, Ed.). Praha: Mladá fronta.
- FAČR. (2017). Soutěže. Retrieved June 20, 2017, from <https://souteze.fotbal.cz/subjekty/>
- Feichtinger, P., & Honer, O. (2016). Psychological talent predictors in early adolescence and their empirical relationship with current and future performance in soccer. *Psychology of Sport and Exercise*, 25, 17–26.
- Ferenc, F., & Andras, A. (2013). Practical Issues and Innovative Elements of the Model of Selection of Republican Juniors in Football. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Educatio Artis Gymnasticae*, 58(1), 91–96.
- Fišer, P. (2015). *Efektivita tréninku rychlé a explozivní síly u fotbalistů U11*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Forsman, H., Blomqvist, M., & Davids, K. (2016). The role of sport-specific play and practice during childhood in the development of adolescent Finnish team sport athletes. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(1), 69–77.
- Forsman, H., Blomqvist, M., Davids, K., Liukkonen, J., & Konttinen, N. (2016). Identifying technical, physiological, tactical and psychological characteristics that contribute to career progression in soccer. *International Journal of Sports Science*

- & *Coaching*, 11(4), 505–513.
- Galatti, L. R., Côté, J., Reverdito, R. S., Allan, V., Seoane, M., & Paes, R. R. (2016). Fostering Elite Athlete Development and Recreational Sport Participation: a Successful Club Environment. *Motricidade*, 12(3), 20–31.
- Güllich, A. (2014). Selection , de-selection and progression in German football talent promotion. *European Journal of Sport Science*, 14(6), 530–537.
- Gutnik, B., Zuoza, A., Zuozen, I., Alekrinskis, A., Nash, D., & Scherbina, S. (2015). Body physique and dominant somatotype in elite and low-profile athletes with different specializations. *Medicina*, 51, 247–252.
- Hallal, P. C., Andersen, L. B., Bull, F. C., Guthold, R., Haskell, W., & Ekelund, U. (2012). Global physical activity levels: surveillance progress, pitfalls, and prospects. *The Lancet*, 380, 247–257.
- Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace* (4th rev. ed.). Praha: Portál.
- Hill, B., & Sotiriadou, P. (2016). Coach decision-making and the relative age effect on talent selection in football. *European Sport Management Quarterly*, 16(3), 292–316.
- Horrocks, D. E., Mckenna, J., Whitehead, A., Taylor, P. J., & Morley, A. M. (2016). Qualitative perspectives on how Manchester United Football Club developed and sustained serial winning. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(4), 467–477.
- Inglis, P., Hons, B., & Bird, S. P. (2016). Reactive Agility Tests - Review and Practical Applications. *Journal of Australian Strength and Conditioning*, 24(5), 62–69.
- Kalman, M., Sigmund, E., Sigmundová, D., Hamřík, Z., Beneš, L., Benešová, D., & Csémy, L. (2011). *Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Keller, B. S., Raynor, A. J., Bruce, L., & Iredale, F. (2016). Technical attributes of Australian youth soccer players: Implications for talent identification. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(6), 819–824.
- Kodým, M., Jansa, P., Man, F., Válková, H., Gutvirth, J., & Schmid, L. (1985). *Fyziologie a psychologie tělesné výchovy žáků mladšího školního věku*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Koninklijke Nederlandse Voetbalbond. (2017). Competities. Retrieved June 19, 2017, from <http://www.knvb.nl/competities>.

- Měkota, K., & Cuberek, R. (2007). *Pohybové dovednosti - činnosti - výkony*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- MŠMT. Koncepce podpory sportu 2016 - 2025. Retrieved June 20, 2017, from <http://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>.
- Opanowska, M., Prętkiewicz-Abacjew, E., & Skonieczny, P. (2017). Body build of 14-16-year-old boys practising football and basketball as compared with non-training peers. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 9(1), 46–54.
- Pathansat, J., Tingsabhat, J., & Chaiwatcharaporn, C. (2017). New Position-Specific Movement Ability Test (PoSMAT) Protocol Suite and Norms for Talent Identification, Selection, and Personalized Training for Soccer Players. *Journal of Exercise Physiology Online*, 20(1), 59–83.
- Perič, T. (2006). *Výběr sportovních talentů*. Praha: Grada Publishing.
- Perič, T., Petr, M., & Levitová, A. (2012). *Sportovní příprava dětí*. Praha: Grada Publishing.
- Perič, T., Suchý, J., Agricola, A., Argaj, G., Berka, F., Bernasovská, J., ... Zháněl, J. (Eds.). (2010). *Identifikace sportovních talentů*. Praha: Karolinum.
- Rebelo-Gonçalves, R., Figueiredo, A. J., & Coelho-e-Silva, M. J. (2016). Assessment of Technical Skills in Young Soccer Goalkeepers: Reliability and Validity of Two Goalkeeper - Specific Tests. *Journal of Sports Science and Medicine*, 15, 516–523.
- Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing.
- Rütten, A., Abu-omar, K., Gelius, P., & Schow, D. (2013). Physical inactivity as a policy problem: applying a concept from policy analysis to a public health issue. *Health Research Policy and Systems*, 11(9), 1–10.
- Seman, P., & Stejskal, P. (2014). Nedostatečná pohybová aktivita a metabolický syndrom. *Medicina Sportiva Bohemica et Slovaca*, 23(3), 178–181.
- Serra-Olivares, J., Pastor-Vicedo, J. C., González-Víllora, S., & Teoldo da Costa, I. (2016). Developing Talented Soccer Players: An Analysis of Socio-Spatial Factors as Possible Key Constraints. *Journal of Human Kinetics*, 54, 227–236.
- Slovenský futbalový zväz. (2016). Futbalnet - všetky góly v jednej sieti. Retrieved June 20, 2017, from <http://futbalnet.sk/#menu/open/sutaze/sekcia/deti/>.
- Supervía, P. U., Bordás, C. S., Lorente, V. M., & Megías, J. J. (2016). Relación entre motivación , compromiso y autoconcepto en adolescentes : estudio con futbolistas. *Cuadernos de Psicología Del Deporte*, 16(1), 199–210.
- Šíma, J., & Procházka, J. (2014). Competitive balance in the austrian, czech, hungarian

and ukrainian soccer leagues. *Acta Universitatis Carolinae Kinanthropologica*, 50, 83–92.

V Evropě podle UEFA ubývá fotbalistů, v Česku hraje velmi málo dětí. (2016).

Retrieved June 20, 2017, from <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-evrope-podle-uefa-ubyva-fotbalistu-v-cr-hraje-velmi-malo-deti/1409263>.

Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* (2nd ed.). Praha: Karolinum.

V Plzni vznikne regionální fotbalová akademie. (2015). Retrieved June 20, 2017, from

<http://www.novinky.cz/vase-zpravy/plzensky-kraj/plzen-mesto/2058-29738-v-plzni-vznikne-regionalni-fotbalova-akademie-.html>.

Votík, J. (2003). *Fotbal: trénink budoucích hvězd*. Praha: Grada Publishing.

Votík, J., & Zalabák, J. (2007). *Trenér fotbalu "C" licence* (3rd rev. e). Praha: Olympia.

11 PŘÍLOHY

Příloha 1

Anketa - klíčové vlastnosti talentovaného fotbalisty

Zdar, pro svoji bakalářskou práci moc prosím o Váš názor. Anketa je krátká, anonymní a pro trenéra mládeže možná zajímavá.

Jak moc jsou podle Vás následující vlastnosti důležité pro posouzení míry talentovanosti u fotbalisty v kategorii mladších žáků (U12, U13):

u každé otázky vyber důležitost na stupnici 1-není důležité, 2-málo důležité, 3-nevím/nechci hodnotit, 4-poměrně důležité, 5-velmi důležité

1. agility a rychlost reakce

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
není důležité	☐	☐	☐	☐	☐	velmi důležité

2. koordinace a cit pro míč

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
není důležité	☐	☐	☐	☐	☐	velmi důležité

3. psychologické předpoklady pro zvládání taktických úkolů (rychlost rozhodování, anticipace, kreativita)

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
není důležité	☐	☐	☐	☐	☐	velmi důležité

4. motivace a psychika (cílevědomost, sebevědomí, odolnost vůči tlaku)

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
není důležité	☐	☐	☐	☐	☐	velmi důležité

5. Participace na týmovém herním výkonu, sociální dovednosti

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
není důležité	☐	☐	☐	☐	☐	velmi důležité

6. Pokud ve výčtu výše některé důležité vlastnosti podle Vás chyběly, stručně vypište:

7. Chcete-li cokoliv dodat, napište sem:

Příloha 2

Respondent	Pohybové schopnosti	Cit pro míč	Kreativita, taktika	Motivace, psychika	Týmová participace	Pokud ve výčtu výše některé důležité vlastnosti podle Vás chyběly, stručně vypište:	Chcete-li cokoliiv dodat, napište sem:
A	5	4	4	4	5		
B	4	4	4	5	4		
C	4	5	4	5	4		
D	4	3	3	3	2	Charakter hráče	
E	5	5	5	5	4		
F	4	3	2	4	2		